

Přestaňte jako utržení ze řetězu rozhazovat a zdražování výrazně zpomalí! ... Apelují na Babišovu vládu ekonomové

- CZ24 News | 1. září 2021

ČESKO: Mimořádně vysoký růst cen v České republice je důsledkem zdražování klíčových komodit na světovém trhu, ale i příliš uvolněné rozpočtové politiky české vlády. Inflaci se nepodaří zkrotit, pokud stát nepřestane razantněji mírnit růst svých výdajů a nezačne prosazovat rychlejší snižování rozpočtového schodku. Shodla se na tom většina ekonomů oslovených redakcí CNN Prima NEWS.

„Vláda má dvě možnosti, jak tlumit inflaci. První je skrze nastavení sazeb daně z přidané hodnoty a spotřebních daní, protože obě jsou součástí koncové ceny zboží. Druhou cestou je pak vyrovnané nebo přebytkové hospodaření státního rozpočtu. Když se to bude vládě dařit, bude z ekonomiky odčerpávat peníze, které jsou tam na dluh navíc a budou tím tlumeny inflační tlaky,“ řekl CNN Prima NEWS Štěpán Křeček, hlavní ekonom společnosti BH Securities.

Podle hlavního ekonomu skupiny DRFG Martina Slaného má vláda na ceny omezený vliv. „Přímý efekt je zejména skrze změny nepřímých daní. Zde se však jedná o vesměs jednorázové změny cenové hladiny. Nepřímé, ale dlouhodobější efekty pak má fiskální stimulace ekonomiky. Tam vláda v současné době přispívá k růstu cen a lze očekávat, že tak bude i nadále činit,“ uvedl pro CNN Prima NEWS. Slaný zmínil také možnost vlády některé ceny regulovat.

Zchladme přehřátý inflační kotel

Hlavní ekonomka Raiffeisenbank Helena Horská vidí hlavní chybu v takzvaném zrušení superhrubé mzdy, kdy se daň z mezd od počátku letošního roku vypočítává jen z hrubé mzdy a nikoli ze součtu hrubé mzdy a pojistného odváděného zaměstnavatelem.

„Jde o chybně zvolený krok, kdy na zrušení superhrubé mzdy nejvíce vydělali lidé s nejvyššími příjmy. Ti následně své úspory vrhli do spotřeby a výsledkem je zdražování zboží, které jim ale nevádí tolik jako nízkopříjmovým skupinám,“ řekla CNN Prima NEWS. Za další příčinu současné vysoké inflace považuje i příliš uvolněnou rozpočtovou politiku. „Není žádný důvod, aby schodek rozpočtu plánovaný na příští rok dosahoval 390 miliard korun,“ dodala Helena Horská.

Podobně to vidí také ekonom a bývalý viceguvernér České národní banky Mojmír Hampl. „Rozpočtová politika šlape na plyn ve špatném čase. Každé další zvýšení důchodů nad rámce zákonné valorizace přispívá k inflačnímu růstu cen v ekonomice, která má silné poptávkové tlaky a není už nabídka, která by ji uspokojila,“ řekl v pondělním vydání pořadu Jak volí vaše peněženka na CNN Prima NEWS. Podle něho má Česko „přehřátý kotel, který je třeba zchladit“.

Nižší DPH může částečně pomoci

S tím ale nesouhlasí ekonomka Ilona Švihlíková. Podle ní je současný rychlý růst cen způsobený vnějšími faktory, na které vláda příliš velký vliv nemá. „To, co nám dnes roste, jsou ceny ropy, zemního plynu, mědi, lithia, celé téhle skupiny. To se odráží v cenách energií, zdražují vstupy a už se to odráží v celém řetězci.“

Švihlíková a Hampl se neshodli ani na tom, jakou roli by v rychlosti zdražování sehrálo snížení daně z přidané hodnoty u potravin, jak navrhuje například sociální demokraté. „Nepřímé daně mají dopad na cenu konečného výrobku,“ řekl Mojmír Hampl. „Snížení DPH u potravin neznamená snížení cen potravin. Jejich ceny jsou u nás ovládány zahraničními koncerny. Naši zemědělci na tom nejsou dobře, nevydělávají si,“ řekla Ilona Švihlíková. Podle ní by se pokles sazby DPH projevil pouze v nárůstu marží obchodníků a zpracovatelů potravin.